

БЕЛАРУСКИ ШЛЯХ

Адрес редакцыі і адміністрацыі:
Серпухоўская вул. д. № 12

Рэдакцыя адчынена ад 1 да 2 гадз.
пасля поўдня.
Адміністрацыя — зрана ад 10 да 2 гадз.
У вечары ад 5 да 7 гадз.
Рэдакцыя пакідае за сабой права на-
праўляць перасыланыя рукапісы і ко-
рэспондэнцыі.

Цана
асобн. нум. 15 к.

Падпіска: з дастаўкай да д. м. у Мін-
ску на 1 месяц 3 рублі.

Цана абаспак:
за верш пятаку на 1-й тран. 1 р.
на апошняй — 50 кап.

Штодзенная грамадзка-палітычная газэта.

№ 25.

Менск. Пянідзеляк 22 красавіка 1918 г.

Год I

Два ворагі.

Спакойнаму, любячаму згоду і лад нашаму народу спрадвек прыходзіцца ваяваць, як цяпер кажучь, на два фронты. З заходу — паліякі, з усходу — маскалі. Два хітрых, нінасытных суседзі выцягуюць са сваіх гнездаў гострыя капцюры каб адарваць кавалак зямелькі нашай, або ўзяць у няволю частціну народу нашага. Вечныя стогны, вечная барацьба сталі на абшарах беларускіх, багатыя патокі крыві здобруюць нівы нашыя. А калі сьціхаюць гарматы, калі чэзьяне рабунак «сярод белага дня», тады вылазаць ізноў жа з тых самых варшаўскіх абмаскоўскіх гнездаў усёякія ціхія «працаўнікі». Беларусы спакойна сьціць, а гэтыя старэнныя людзі шафуюць яго меннем. «Дзеньнік Менскі» у № 62 пераказвае вывады новай нацыянальнай статыстыкі нашае стараны, якую дае нейкі пан Сьвеховскі. Гэты пан, бачыце, пасыла «мазольнай» працы даў такое вось «сьціскае» дапаўненьне усіх іншых польскіх статыстычных працаў. На абшарах Вялікай Літвы (губ. Віленская, Ковенская, Менская, Гродзенская, Магілёўская і Віцебская) жыве ні больш і ні менш, — а *тры мільёны* з лішкаю паліякоў. Ёсць там, кажа, праўда і іншыя народы. Між іншымі ўспомніў і беларусаў. Іх, бачыце, на іхнай бацькаўшчыні жыве — так сама *тры мільёны*. Але гэта толькі на лік. Значэньне і вага іхнія відаць ішчэ меншыя, бо — яны ні маюць зямлі. Палавіна ўсёй зямлі належыць паліякам, а другая палавіна ўсім іншым — літоўцам, беларусам, украінцам і каму хочаце. Сколькі зямлі належыць кожнаму асобнаму народу, «Дз. Мен.» ні напісаў, але пэўна-ж, беларусы, якія *нідзе* ні ў адным павесці ні маюць больш за 68% агульнага ліку пасялення, пэўна яны ў сваім родным краі валодаюць толькі *якою* трацінаю або чэцьвярцінаю зямлі.

Каб паказаць усеяе фальш, якім займаюцца польскія ста-

тыстыкі мусім прывесці праўдзівую цыфру паліякаў. У 5-х губернях успомняных выжэй асобаў гаворачых на польску было ў 1897 годзе — 563.854 чалавек. За гэтыя 20 гадоў лік іх ні мо падняцца выжэй за 800.000, бо пакуль што дзякаваць Богу, да нас ішчэ польскія перасяленцы ні наехалі. Аткуль жа ўзяў свае цыфры пан Сьвеховскі? — А ен проста палічыў *усіх каталікоў беларусоў паліякамі!*

Ведама, два с паловаю мільёны людзей — гэта кавалак ні кенекі. І так сама мы ведаем, што польскія шовіністы ўжо даўно прывыклі лічыць іх сваімі. Вось напрыклад гэтымі днямі даводзілася мне бачыць беднаго уцекача родам з Беларэчыны, а жыўшаго ў Гродні, якому Цэнтральны Камітэт Обыватэльскі выдаў пасьведчаньне, што ен есць жыхаром «Каралеўства Польскаго». Гэтак Ц. К. О. далучыў ужо старое беларускае места Горадню і важнейшы беларускі прамысловы цэнтр Беластан да Польшчы.

Пан Сьвеховскі кончыўшы навуковыя выклады даець і палітычнае рэзюмэ — «мы, кажа, ні хочам тут (на Беларусі і Літве) ні панаваць, ні урадаваць». Дзякуй, пане Заглоба, ці-то пане Сьвеховскі. «Мы» беларусы так сама ні хочам у вашым Каралеўстве ані панаваць, ані — камандаваць вамі. Жывіце сабе, як уважайце для вас ляпей. Ні варта было б больш гаварыць аб гэтым новым утворы польскай навукі. Але трэба заставацца на адной вельмі характэрнай рысе. Аказуецца што пан Сьвеховскі зрабіў толькі ложувую маніпуляцыю з тымі данымі якія збіраў у сваіх палітычных мэтах — расійскі міністар-вешацель — Столыпін. Во, гэта дык ужо саўсім пекна. Мы былі ўжо і забыліся, як на з'ездзе ў Празе — Чэскай пан Дмоўскі с панамі расійскімі нацыяналістамі падзялілі згодзе беларусоў: — каталікоў — паліякам, а праваслаўных — маскалям. А цяпер мы гэта прыпамінаем. Паліякі ні здарма маюць такую па-

шану да Сталыпіна — гэта аднаго поля ягады. Адзень Дмоўскаму падзеўку і «косаваротку» — цудоўны маскаль выйдзе. А Столыпін, кажучь, вельмі ласкавы быў да сваіх суседзю паліякоў — у Ковеншчыне. Гэтак, — адвечныя ворагі нагадзіліся на разьдзелі багатай здабычы.

«Мазольная» праца пана Сьвеховскага паказвае, што нара того «славянафільства», якое пабудавана было на разьдзелі Беларусі паліякамі і маскалямі ішчэ ні мінула. Сталыпінскі прыныц: хто каталік той паліяк, а праваслаўны — маскаль цяпер асабліва падабаецца паліякам. Будзем спадзевацца што ні дасць Бог «некаму» роў.

Сталыпінскую працу вядучь цяпер у нас на Беларусі — маскоўскія эсэры. Хавваючыся пад скурку прыяцеляў народу, абяцуючы, зямлю і волю (так сама пан Заглоба), яны проста адуляюцца агентамі расійскаго ўраду, вядучымі закулісную палітыку проці беларускай незалежнасьці. І ў той час, як праваслаўныя прадстаўнікі беларускаго народу прызналі, што ў незалежнасьці Беларусі — адно яе збавенне, адзін спосаб, каб захаваць яе незалежнасьць, каб забязьнічыць ей лепшую будучыню, паны *насьледнікі* Сталыпіна баламуцяць селян беларускіх, што зьехаліся на земскі збор, нагаваруюць іх проці незалежнасьці Беларусі, проці усяе беларускае справы. Мы вельмі паважаем ідэю зямства і асабліва зямства дэмакратычнаго але тая нігодная работа, якая вядзецца пад яго шыльтам маскоўскімі прыблудамі прымушае нас да энэргічнаго пратэсту. Так далей быць ні можа. Годзі здэкаваліся і ануківалі беларускаго селяніна маскоўскія найміты!

Два с палавінаю мільёны беларусаў адлічаюць сабе паліякі. А рэнту беларусаў пэўна-ж захочуць ўзяць сабе на апеку удзячныя маскоўцы. Мы ні ведаем, ці была умова паміж маскоўскімі эсэрамі і польскімі нарадоўцамі ці не, але яны працуюць у адным кірунку. І тым і гэтым незалежнасьць Бе-

ларусі вельмі ні падабаецца і яны ўсімі сіламі стараюцца яе падкапаць.

Паліякі тут дужэйшыя — і дзеля таго іхнія нацыяналісты ідуць проста. А маскалі — крадуцца зза вула, анукуюць селян, карыстаючыся з іхнай нісьведомасьці.

Тым і іншым беларус мусім абвесьціць нішчадную барацьбу. У гэты вялікі гісторычны час, калі ізноў с над пылу вярнулася беларуская дзяржаўнасьць, нам трэба прыпомніць заветы дзядоў нашых, якія увесь час, пакуль жыла Беларусь, роўна біліся і с паліяком і з маскалем.

За вольную волю, за сучальнасьць Беларэ Русі.

Л. Б.

«Беларускі конгрэс».

(матэрыялы і дакумэнты).

Разгонам была запынена праца і анкетнай камісіі, якая павінна была даць статыстычныя данныя аб першым ўсебеларускім з'ездзе 5—15 сьнежня 1917 году. Частка анкетных лістоў асталася нізапоўненай, частка была знішчана большэвікамі разам стасяццю дакумэнтаў мандатнай камісіі пры разгоне Вайскавай Рады. Асноўваючыся на тых астатках дакумэнтаў якія удалося выратаваць, п. Н. Крэчэўскі папрабаваў нарысаваць облік з'езду ў артыкуле «Состав 1-го Всебелорусского съезда» на друкаваным у № 1 газэты «Белорусская Рада (Органь Исп. Ком. Цент. Войск. Рады)» за 1918 год. Але гэты нумэр газэты ні убачыў сьвету, бо адміністрацыя і наборшчыкі друкарні інвалідаў спалілі газэту. Такім чынам статыстыка з'езду зноў асталася ніведамай шырэйшаму грамадзянству. Падмамо тутакі данныя якія ў сваім артыкуле зьмясьціў п. Н. Крэчэўскі.

Ад 5 да 17 сьнежня мандатная камісія выдала 1167 мандатаў с правам пастаноўляючаго голасу і 705 с правам дараднаго. Цывільным асо-

бам было выдана 812 мандатаў с правам пастаноўляючаго голасу і 344 с правам дараднаго. Ваенным — с правам паста. голасу 355 і правам дараднаго 361. *).

Дэлегатам ад валасьцеў зямстваў, гарадоў і інш належала каля 445 мейспаў с правам пастаноўляючаго голасу. Соцыялістычныя партыі, профэсійнальныя зьвязкі, палітычныя і іншыя арганізацыі былі прадстаўлены 367 дэлегатамі с правам пастаноўляючаго голасу.

Анкетных лісьцікаў захава-лася 357. Данныя у іх такія:

Партыйнасьць: анархістаў 1, максімалістаў 1, ідэйных большэвікоў 2, большэвікоў 31, левых с.-р. 57, Беларускай соц. грамады 33, с.-д. інтэрнацыяналістаў 2, соц. дэмакратаў 7, соц. — рэвал. 73, трудоўікоў 4, парт. «Едінство» 1, Белар. дэм. партыі 1, Белар. парт. соц. народн. 6, «Наша Ніва» 1, к.-д. левых 1, ніпартыйных 79, спагадаючых с.-р. і большэвікам 57.

Адукацыя: малаграмадных 17, самавукаў 5, зашкольн. адук. 27, пароднай школы 195, рамесніцкіх школаў 3, сельска-гасп. школаў 3, землеробск. школ. 2, «Гарадзкіх» школ. 18, Настаўніцкіх сямін. 31, Царкоўна-настаўн. школ. 4, Настаўніцкі інстыт. 6, 6 клас рэальнай школы і гімназіі 2, сярэдніх школ. 14, духоўн. школ. 1, духоўн. сямін. 1, ваенн. школ. 2, ваенн. — інж. школаў і 2 кл. ваенн. акад. 1, музыкальн. школ. 1, экстерн. 1, унівэрсыт. і спэц. выжш. 25.

Соцыяльны стан: селян 101, салд. і матр. 149, работнікаў 16, настаўнікаў 38, быўш. ахвіцэр. і генэрал. 12, бежанцаў селян 29, гандляр 1, інтэлігэнтн. працоўн. 29.

Век: 19—20 гад. 11, ад 20 да 25 гад. 86, ад 25—30 гад. 106, ад 30—40 гад. 123, ад 40—50 гад. 27, 51 год 1, 52 гады 1, 57 гад. 1, 62 гад. 1.

*) Вялікая лічба мандатаў с правам дараднаго голасу тлумачыцца тым, што ўсялякія арганізацыі пераважна селянскія, па нідасьведчанню выдавалі сваім дэлегатам ні адпаведныя формы дакумэнты.

РАСПАРАДЖЭННЕ.

аб эквіваленту і куповлі харчовых прадуктаў Упраўленнем места Менску.

Ад 22 красавіка 1918 года гарацкім Упраўленнем будучы эквівалентны гэткія прадукты:

Збожжа (жыта, пшаніца, ячмень, грэчка, мешанае збожжа і маіс). Мука (усякіх гатункаў і мешаная). Крупы, каша і грэчка. Выробы з мукі (упакованыя і без упакоўкі). Хлеб, булі, песты з пшаннай мукі, апрача цесткаў, тортаў і кандаітарскіх выробаў. Стручковыя (фасолі, гарох, чачавіца, проса, рыж, саго). Картофля, буракі і іншыя корнеплоды. Варыво сушонае і квашанае (выключаючы агуркі). Цукер (галовачны, кавалкавы, пясоч, цукровы сіроп). Соль (кухонная і для быдла).

Паддуг эквівалентны ніхто ні мае права куповлі і продажы памяноных харчовых прадуктаў. Гэта датычы эквівалентных і камісійных складоў і заложаных тавараў. Хлеб у колькасці 3 расійскіх фунтаў на аднаго чалавека дозволяецца прадаваць і далей (гл. § 3). Забарона продажы ні датычы мескіх крамоў, хаўрусных складаў а такж бежанскіх і добрычынных камітэтаў.

§ 2.

Ні падлегаюць эквіваленту:

Колькасць прадуктаў азначаных пры каздым нумэру назначэння для адной сям'і.	1) Мука ўсякіх гатункаў і мешаная . . . до 20 роек фуп.
	2) Крупы, каша, грэчка, проса . . . 5 » »
	3) Выробы з мукі (упаков. і без упак.) . . . 2 » »
	4) Стручковыя (фасолі, гарох, чачавіца, рыж, саго) . . . 2 » »
	5) Цукер (галовачны, кавалка. пяс.
	6) Варыво:
	а) сушонае . . . 2 » »
	в) квашонае . . . 20 » »
	с) консерваванае у банках . . . 5 штук.

§ 3.

Лічкі прадуктаў, перавышаючы паказаную норму павінны быць здадзены для волнай продажы у наступныя месцы:

Паліцэйская I частка: ад 23 да 27 красавіка.	а) склад № 7, Петрапаўлаўская.
Паліцэйская II частка: ад 24 да 28 красавіка.	а) мескую краму № 4, Захароўская 46.
Паліцэйская III частка: ад 25 да 29 красавіка.	а) склад № 4, Юрзкая № 15.
Паліцэйская IV частка: ад 26 да 30 красавіка.	а) мескую краму № 3, Рог Петрапаўлаўскай і Хрышчэўскай.
Паліцэйская V частка: ад 27 красавіка да 1 мая.	а) харчовы аддзел Менскай Управы Захароўская 97.
Паліцэйская VI частка: ад 28 красавіка да 1 мая.	а) краму Леукова, Захароўская.
Паліцэйская VII частка: ад 29 красавіка да 1 мая.	а) склад № 3, Серпухоўская 5.
Паліцэйская VIII частка: ад 30 красавіка да 1 мая.	а) склад № 1, Захароўская 47.
Паліцэйская IX частка: ад 1 мая да 2 красавіка.	а) склад № 13, Нова-Маскоўская 36.

Ні падлегаюць здачы але павінны быць заняты харчовай Камісія такіх прадукты: Хлеб, картофля, буракі і іншыя корнеплоды і збожжа у колькасці да 20 фунтаў.

§ 4.

Звальняюцца ад абавязковай здачы ўсякіх харчовых прадуктаў: Мескія Рада, Мескія крамы, Хаўрусы (коопэратывы), хаўрусныя ж. д. крамы, бальніцы, прытулкі, ахранны, народныя кухні, бежанскія камітэты, школы, добрычынныя установы.

§ 5.

Усе найменаваныя ў § 4 установы, выключаючы жал. дар. хаўрусы, павінны да 26 красавіка прыстаўіць у магістрат спіскі прададзай колькасці і гатунковасці харчовых прадуктаў.

§ 6.

Усякіх катэгорыяў устэрмі, і іншым, гарбатні, рэстаранам, прыватных сталовых і падобных другія закладу павінны да 27 красавіка здаць свае харчовыя запасы ў склад Захароўскай 47. Уласнікаў гэтых закладаў ні датычы распараджэнне аб здачы прадуктаў на паліцэйскім часткам.

§ 7.

Учае ад 22 красавіка да 1 мая ўсякіх харчовых прадукты (гл. § 2) прывезеныя ў горад купцамі і прыватнымі асобамі павінны быць прададзены для пакупкі ў бліжэйшы мескі харчовы склад. На гэтых прадуктах цэны ўстаноўлены будучы асобна, а ні тыя, што ў § 10. Куповлі гэтых прадуктаў у Менску забаронены.

§ 8.

Пасля 1 мая 1918 году прадукты найменаваныя ў § 1 (за выключэннем запасоў пазвол. у § 2) павінны належаць да места Менску. Памешанні і крамы будучы кантраляваныя.

§ 9.

Устэрмам, цукерням і г. іншым (гл. § 6) будзе пакінута колькасць эквівалентных прадуктаў, прыбліжачы, патрэбная на адзін тыдзень. Апрача гэтага ўласнікі могуць мець для спажытку свае сям'і колькасць прадуктаў паказаную ў § 2.

§ 10.

Пры волнай продажы ўстанаўлюцца гэтыя цэны:

На збожжа: жыта, пшаніца, ячмень, мешанае збожжа, маіс,	на 60 кап. за 1 фунт.
муку рожных гатункаў і мешаную	60 » » »
кашу, грэчку	75 » » »
мучныя выробы (упакованыя і без упакоўкі)	120 » » »
стручковыя: фасолі, гарох, чачавіца, проса, рыж, саго	75 » » »
Варыво:	
а) сушонае	50 » » »
в) квашонае	30 » » »
с) консерваванае у банках	100 брутто.
Цукер	120 за 1 фунт.

§ 11.

3 дня апублікавання гэтага распараджэння ўсякі вываз найменаваных прадуктаў з м. Менску забаронены.

§ 12.

Куповлі гэтых прадуктаў у далейшым часе пазваляецца толькі на картачкі (Бежанскія камітэты могуць выдаваць сваім членам прадукты і без картачок).

§ 13.

Ніспоўненне карацімунца штрафам да 20.000 марак, апрача грашовай кары можа быць наложана кара пазбаўленнем свабоды да 5 гадоў.

§ 14.

Кажда сем'я, павінна да 20 красавіка забавязчыць сябе з харчовага Камітэту, Юрзкая 3, харчовымі картачкамі.

Камэндант
фон-ФРАНКЕНБЕРГ,
Палкоўнік.

На беларускім шляху

На апошнім сваім засяданні Рада Беларускай Народнай Рэспублікі прыняла 14-го красавіка пастанову паслаць дэлегацыю з двух чалавек да Германскай Окупаванай Улады высясьніць: 1) аб масовым затрыманні Германскай Уладай тутэйшых жыхароў Беларусі і аб мажэбнасці асвабоджэння іх; 2) аб ўстаноўленні пры Народным Сэкретарыяці рэгістрацыі жыхароў Беларусі.

Выбраныя Радай дэлегаты, члены яе юрыст Л. Заяц і д-р Б. Айзэнштат 15 красавіка былі прыняты Палкоўнікам фон-Келлярам і высясьнілі вось што:

Дзеля ні спаўнення ўрадам Вялікаросіі варунку міру (заместа пэўнай дэмабілізацыі—фармаванне новай чырвонай гвардыі, вайны с Украінай, помач супроціў Германскіх войск у Фінляндзіі і т. п.), Германская улада, разумеюцца, мае право лічыць быўшых ваенна-служачых—ваеннапалоннымі. Пасля першага распараджэння аб затрыманні нізарэгістраваўшыхся, выйшло другое—а затрыманні ўсіх наагул салдатаў. Пры гэтым пападаліся і цывільныя, затрыманне каторых ні было мэтай акупіраваўшай улады.

Апрача таго, паміж затрыманых салдатаў, як аказалася, была шмат сямейных, пакінуўшых свае сямействы ў Менску без ніякай помачы, а так сама і тутэйшыя жыхары горада і яго аколіц, маючых сталую працу. Зважаючы на гэта, Германская улада ўжо занялася акуратным прыглядам дакументаў усіх затрыманых асоб і—на магчымасці—выжэй выказаныя будучы звольнены. Іх ні атправілі ў Германію, а знаходзяцца яны крыху на захад Менскага району. У будучыні ні толькі цывільныя жыхары, але і быўшыя ваенна-служачыя, прадставіўшы патрэбныя рэгістрацыйныя картачкі, затрымывацца ні будуць. Што да кабет, то распараджэння аб іх затрыманні ні было—гэта толькі подлая выдумка.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Біскуп каталіцкі Лазінскі паведаміў с Пецябургу, што ен свайго назначэння ў Менск ішчэ ні атрымаў з Рыму, дык пакуль што яго месца часова будзе займаць тут кс. О'Рурк. Біскуп Лазінскі займе ў Менску памешканне для сябе ў шляхецкім доме.

Губэрнскае Земскае Сабрание ні удалося дзеля таго, што выбарныя ні былі пэўны ў гэтым з'ездзі: былі як вядома, чуткі, што з'езд ніадбудзецца, а павесткі, пацвержаючыя дзень сабрания, пасланы ні былі.

Цяпер з'езд Губэрнскага Земства назначаны на 7 мая.

Афіцыйнае паведамленне нямецкага вярхоўнага камандавання за 21 красавіка 1918 року.

ЗАХАД: Група Кронпрынца Рупрэхта і Нямецкага Кронпрынца:

На палёх бітвы ўзаемныя разведкі прывелі да моцных пяхотных баёў. Рухавыя артылерыйскія бае каля Ля-Басэ, Ленс і Альбарт. Міжы Аўраю і Узаю так сама рухавая работа артылерыі.

Група Гальвіца і гэрцога Альбрэхта.

Саксонскія батальёны капалі на пазыцыі амерыканцаў міжы рэкамі Маас і Мозаль каля Сэйшпэрэй. Яны атакавалі сяло і прабіліся на 2 км. у глыб за ніпрыяцельскія акопы. Слабыя контр-атакі ніпрыяцеля былі адкінуты.

У ночы нашы штурмавыя атрады вярнуліся, пасля нападения на ніпрыяцельскія лініі, назад на ісходнае палажэнне. Страты амерыканцаў нізвычайна цяжкія: забрано ў палон 183 амерыканцы, сярод іх 5 афіцэраў, захоплено 25 кулямётаў. Поўночна-заходней Марвіля, на ўсход ад Понт-а-Муссон мы захапілі ў баю палонных французцаў.

Ротмістр барон фон-Рыхтгофэн вадзіцельствуючы слаўным 11-м атрадам знішчыцеляў, здабыў сваю 79 і 80 перамогу ў паветры, лейтэнант Біюклэр—31-ю паветраную перамогу.

У С Х О Д: Скруціўшы ніпрыяцельскую праціўнасць каля Перакопу і Карказату нашае войска пралажыло сабе дарогу да Крыму.

Македонскі фронт: шчырая дзейнасць ніпрыяцеля заходней Доўранскага возера і ў раўніне Струмно.

Першы Генерал-кватэрмэйстар фон-Людэндорф.

Затрыманне салдат.

Нас паведамляюць з ваеннаго боку:

Прыказ яўляцца для рэгістрацыі на кантрольны пункт быу выпоўнены ні усімі салдатамі расейскай арміі. Пасля частых прыпамінанняе быу выданы прыказ затрымаць усіх расейскіх салдатаў. Дзеля гэтаго былі затрыманы усе, адзетыя ў расейскую ваенную форму.

Паміж затрыманымі знайшлося шмат такіх асоб, якія нізаконна насілі форму: дзеля таго яны самі віноўнікі што іх арыштавалі.

Аднак ні гледзячы на тое, пасля правэркі лічнасці затрыманых, прыняты меры каб звольніць такія асобы, каторыя служаць у мінскіх упраўленнях і арганізацыях або яўляюцца карміцелямі вялікіх сямей, урэшці калі знойдуцца і другія важныя прычыны дзеля іх звальнення.

Два гадавыя агульныя сходзі—у 1-м пазыкова-ашчадным таварыстве і гарацкім ўзаемным страхавым т-ве—маюць адбыцца ішчэ да Вялікадня. А пакуль што ідзе гарачая падгатоўка: шмат каму хочацца праціснуцца на платныя месцы—у члены праўлення, рэвізійную камісію і т. п.

Даўней да агітацыі памагалі кумаўство і манаполькі; але манаполька цяпер памерла, а кумаўство нашы грамадзяне, будзім спадзевацца, перараслі і паважныя месцы займаць паважныя людзі.

Зямлялаўцынікі, с прычыны распараджэння нямецкай улады аб прымуковых засевах, асабліва мінскаго павету, дзе менш зруйнованы двары, пачалі што раз больш вертацца на свае сядзібы і брацца за работу.

У міліцыю—пры кожным участку назначаны па 30 нямецкіх салдатаў, каторыя будуць павераць у жыхароў запасы прадуктаў.

У «Беларускай Хатцы» на Конным пляцу пры III частцы

с панядзелку 22-го красавіка ад 4-ай гадз. дня аткрываецца кінематограф.

Выдача бонавых кніжэк больш-менш, ял відаць, зацягнецца, а тым часам прадукты можна будзе браць па старым кніжачкам. Але што ж рабіць тым, каторыя гэтых старых кніжак ні маюць—тыя, прыверам, што служылі ў арганізацыях рожных і атрымывалі пайкі?

А тым часам у бонавам бюро народу—як сялядоу у бочцы, а парадку... э, лепш аб гэтым і нігаварыць.

Цэны на хлеб з 20-га красавіка пашлі у ніз: з 2 рубл. 40 к. спала на 1 р. 50 к.

Цэны на насенне вараўное—шаленыя:

1 лот морквы . . . 6 р.
» буракоу . . . 6 р.
» салаты . . . 8 р.

Возік дроу, які, чалавек зякіну-бы за плечы—30—35р. Але можна спадзевацца, што і цана на дровы спадзе; зямлялаўцынікі, вярнуўшыся ў свае двары, пачалі сеч лес і гатовыя дровы прадаюць па 100 рубл. сажэнь. З бліжэйшых месц дастаўка абойдзецца так сама рублеу 100, дык, трэба спадзевацца, што сажэнь будзе каштаваць рублеу каля 200 р., а не 300, як цяпер.

Курсы беларусознаўства.

Панядзелак 22 красавіка.
Аркадзь Смоліч. *Географія Беларусі.*

Аўторак 23 красавіка.
Язэп Варонка. *Беларусь і яе суседзі.*

Серада 24 крас.
Язэп Ліосік. *Гісторыя Вялікага Княства Літоўскага.*
Пачатак лекцыі у 7 гадз. веч.

Рэдактар А. Прушынскі.
Выдавецтва Т-во «Заранка».

Цікава, што большавізм прыпадае глаўным чынам на век ад 19 да 25 гадоў. За гэтым векам большавізм трапляецца рэдка. Што датычы рубрык аб сацыяльным стане і партыйнасці, то тутака дадамо увагу, што данныя анкеты, гэтаго боку ні могуць лічыцца саўсім праўдзівымі. Саслоўныя і пры-

падковы наймення: «сялянін», «бежанец», «ахвіцэр», «салдат» былі бардзей толькі пашпартам аднаведзеным агульна-расійскаму запатрабаванню на «дэмакратычнасць», а ні азначай сацыяльнаго, стану, што з «левізной»—быў такі час, ні «левых і за людзей ні лічылі».

Н—і.

(Да чародн. №)